

AD LIBITUM

Roksana Kwaśnikowska i goście

27 X 2024, niedziela
godz. 17:00

Sala Koncertowa UMFC
ul. Okólnik 2, Warszawa

Włoskie *ad libitum* można rozumieć jako „z upodobaniem”, ale też „do woli”. Określenie to zakłada więc brak ograniczeń, ale jednocześnie płynącą z tego braku restrykcji przyjemność. Przyjrzyjmy się więc *ad libitum* krótkiej historii dzieł skrzypcowych od XIX wieku do współczesności, na którą składają się utwory tworzące kalejdoskopowy program dzisiejszego koncertu.

Według Stefanii Łobaczewskiej **V Sonata F-dur op. 24** (1801) Ludwiga van Beethovena (1770-1827) była zapowiedzią wątków pastoralnych, swego rodzaju ideowym szkicem do mającej powstać 6 lat później VI Symfonii F-dur op. 68. Mogłaby na to wskazywać tonacja obu utworów, która według badaczy zajmujących się muzyką klasycyzmu przywołuje błogi, sielski nastrój. Pastoralność Sonaty F-dur op. 24 nie jest jeszcze tak jasna i oczywista, ale jest w niej coś, co XIX-wiecznym słuchaczom kojarzyło się z naturą. Być może to początkowa, otwierająca sonatę śpiewna, nieoczywista fraza sprawiła, że nadal oni kompozycji podtytuł „Wiosenna”.

Określenie *ad libitum* na gruncie muzycznym ma więcej odcieni znaczeniowych niż tylko płynąca z braku ograniczeń przyjemność. Można rozumieć je jako „według upodobania, według uznania”, pozwalając na wprowadzenie do wykonania – w mniejszym lub w większym stopniu – elementu dowolności. Czasem swoboda dotyczy obsady, czasem któregoś z elementów dzieła muzycznego. Do takiego właśnie aspektu rozumienia tego włoskiego określenia odnosi się **Ad Libitum** (2020-2021) na skrzypce solo Wojciecha Sojki (*1999). Kompozycja zadedykowana jest Roksanie Kwaśnikowskiej; pod względem stylistycznym silnie nawiązuje do twórczości Eugène’a Ysaÿe’a. W poprzedzającym utwór komentarzu kompozytor zaznacza, że:

Ad Libitum to kompozycja, w której artysta ma pełną dowolność w kwestii: agogiki, dynamiki, artykulacji, melodyki [...], smyczkowania czy nawet wartości samych nut (!). Przedstawione oznaczenia są jedynie propozycją wykonania, a nie obligatoryjnym, niepodważalnym oznaczeniem kompozytora.

Ad Libitum stanowi więc próbę ucieczki przed notacją, która nie zostawia wykonawcy zbyt wiele przestrzeni na osobisty pierwiastek interpretacyjny.

Pierwiastek dowolności w rozumieniu nieskrępowania wykonawczej ekspresji eksploruje także **Drama** (1969-1971) Walentyna Sylwestrowa (*1937). To jedna z ważniejszych kompozycji w twórczości tego kompozytora, stanowiąca pewnego rodzaju granicę między awangardowym okresem twórczości a etapem, który sam kompozytor określa mianem metamuzyki – takiej, która powstaje pod wpływem twórczego impulsu, natchnienia. *Drama* jest

kompozycją szkatułkową – składa się z dwóch sonat (na skrzypce i fortepian oraz na wiolonczelę i fortepian) oraz tria na skrzypce, wiolonczelę i fortepian. Wykonywane razem, jako jedna całość, pozwalają dostrzec łączące je zależności, każdy z utworów może też funkcjonować jako niezależna kompozycja. Otwierająca cykl **Sonata na skrzypce i fortepian** operuje barwowymi niuansami, wykorzystując wiele różnych technik rozszerzonych (m.in. grę wewnątrz fortepianu i preparację tego instrumentu). Ważne są także gesty muzyków, które, co podkreśla kompozytor, nie są wyłącznie teatralne – mają głęboko symboliczne znaczenie.

Indywidualizm i ekspresja wykonawcza jest też podstawą **Tria smyczkowego** (1990-1991) Krzysztofa Pendereckiego (1933-2020). Kompozytor powrócił w nim do klasycznych technik wykonawczych, choć z perspektywy twórcy już doświadczonego, który ma za sobą szereg awangardowych eksperymentów w zakresie kształtowania własnego języka muzycznego. Trio smyczkowe jest więc polem do noszących znamiona neoklasycyzmu poszukiwań, przy zachowaniu niestychanej logiki i przejrzystości formy i ciężaru emocjonalnego, który znacznie przewyższa neoklasyczne dążenia. Trio wewnętrznie dzieli się na dwie części: I. *Allegro molto* i II. *Vivace*. Część pierwsza wyrasta z agresywnych akordów, które przedzielają solowe wypowiedzi kolejno: altówki, wiolonczeli i skrzypiec. Konsekwentnie budowane napięcie znajduje ujście w wieńczącym utwór fugacie, którego temat stanowi komórka dźwiękowa o drobnointerwałowej melice. Trio smyczkowe zostało napisane dla Deutsches Streichtrio; Pendercki opracował kompozycję także na orkiestrę smyczkową – wersja ta znana jest jako *Sinfonietta*.

Miłośnicy tanga doskonale wiedzą, że istotą tego tańca jest to, co, niezapisane w nutach: energia, żywotowość. ***Histoire du Tango*** (1985) Astora Piazzolli (1921-1992) pozwala na przyjrzenie się temu zjawisku z bliska. Kompozycja w oryginale przeznaczona jest na flet i gitarę – instrumenty, które ściśle wiążą się z początkami tanga. *Bordel 1900* rozpoczyna się motywem, który miał przypominać gwizdek policji, ewakuującej dom publiczny. Tango to pełne jest wesolej przekory. Trzeci akt historii tanga widzianej oczami Piazzolli to *Night Club 1960*, gdy tanga i bossanova grane są w nocnych klubach.

Olga Borzyszkowska

PROGRAM

LUDWIG VAN BEETHOVEN (1770-1827)

V Sonata na fortepian i skrzypce F-dur Op. 24 „Wiosenna”

I. *Allegro*

II. *Adagio molto espressivo*

III. *Scherzo. Allegro molto — Trio*

IV. *Rondo. Allegro ma non troppo*

Roksana Kwaśnikowska skrzypce

Krzysztof Stanienda fortepian

WOJCIECH SOJKA (*1999)

Ad Libitum na skrzypce solo

Roksana Kwaśnikowska skrzypce

--- przerwa ---

WALENTYN SYLWESTROW (*1937)

Drama: I. Sonata na skrzypce i fortepian

Roksana Kwaśnikowska skrzypce

Andrzej Karłow fortepian

KRZYSZTOF PENDERECKI (1933-2020)

Trio smyczkowe

I. *Allegro molto*

II. *Vivace*

Tansman Trio:

Roksana Kwaśnikowska skrzypce

Agnieszka Podtucka altówka

Zuzanna Sosnowska wiolonczela

ASTOR PIAZZOLLA (1921-1992)

Histoire du Tango

I. *Bordel 1900*

III. *Nightclub 1960*

Mateusz Stankiewicz akordeon

Roksana Kwaśnikowska skrzypce

Przygotowanie fortepianu: Wojciech Kuleczka

Realizacja nagrania audio: Daniela Rippel-Markiewicz, Marcin Domżał

Opieka dydaktyczna: as. Bartosz Gardziński

Obsługa sceny: Piotr Kosiński, Jakub Osmański, Barys Halunou

Realizacja oświetlenia: Piotr Sochaczewski

Projekt graficzny plakatu: Rafał Kazanecki

ROKSANA KWAŚNIKOWSKA

fol. Bartek Barczyk

Solistka, kameralistka, pedagog. W 2018 roku skończyła z wyróżnieniem studia w Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina w Warszawie w klasie swojego mistrza, legendarnego skrzypka prof. Jana Staniendy, otrzymując medal Magna Cum Laude. W 2023 roku otrzymała tytuł doktora sztuki, a także zdobyła Fryderyka w kategorii

album solowy za płytę *Rode: 24 Caprices for Solo Violin*. Wielokrotnie nagradzana w prestiżowych konkursach o zasięgu ogólnopolskim i międzynarodowym m.in. na Międzynarodowym Konkursie Skrzypcowym Tibora Vargi (Sion), I Międzynarodowym Konkursie Muzycznym im. Karola Szymanowskiego (Katowice), Międzynarodowym Konkursie im. Ludwiga van Beethovena (Hradec), Międzynarodowym Konkursie Muzycznym im. Michała Spisaka (Dąbrowa Górnicza), Międzynarodowym Konkursie na Skrzypce Solo im. Tadeusza Wrońskiego (Warszawa). Doceniana jako solistka podczas wielu koncertów w Europie (Francja, Estonia, Włochy, Czechy, Niemcy, Szwajcaria, Austria), Azji (Chiny, Kora Południowa, Japonia) i Ameryce Północnej. Dwukrotnie występowała w jednej z najświetniejszych sal koncertowych świata - nowojorskiej Carnegie Hall. W roli solistki występowała m.in. z Orkiestrą Filharmonii Narodowej, Narodową Orkiestrą Symfoniczną Polskiego Radia w Katowicach, Orkiestrą Filharmonii Lwowskiej, Orkiestrą Symfoniczną im. Janačka w Ostrawie, Orkiestrą NFM Filharmonii Wrocławskiej oraz wieloma innymi. Oprócz kariery solowej jest bardzo oddana kameralistyce. Współpracuje ze znakomitymi muzykami w kilku zespołach kameralnych. Od 2019 roku jest prymariuszką Lutostawski Quartet. Gra także w Chopin Piano Quintet, Chromatophonic Trio oraz Tansman Trio. Jest asystentką w klasie skrzypiec w Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina w Warszawie. Roksana gra na skrzypcach Johanna Augustina Wagnera z 2009 roku.

TANSMAN TRIO

fot. Bartek Barczyk

Trio smyczkowe, które tworzą trzy najbardziej rozpoznawalne w Polsce instrumentalistki młodego pokolenia: skrzypaczka Roksana Kwaśnikowska, altowiolistka Agnieszka Podtucka i wiolonczelistka Zuzanna Sosnowska. Stypendystki programów Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego: „Muzyczny Ślad” i „Scena

Muzyki Polskiej”. Laureatki Konkursu „Razem w przyszłość” Fundacji Silesia Sonans, Międzynarodowego Konkursu Tiziano Rossetti oraz Międzynarodowego Festiwalu Szczecin Classic. W grudniu 2023 r. Tansman Trio wydało debiutancką płytę - premierę fonograficzną, na której zostały zarejestrowane utwory kameralne Aleksandra Tansmana - Trio smyczkowe nr 2, Serenada nr 2 oraz *Suite-Divertissement*. Artystki są regularnie zapraszane na polskie festiwale muzyki kameralnej. Występują w najważniejszych salach koncertowych w Polsce, m.in. w Filharmonii Narodowej, Narodowym Forum Muzyki, NOSPR, Filharmonii Szczecińskiej, Polskiej Filharmonii Bałtyckiej, Filharmonii Lubelskiej czy w Filharmonii Rzeszowskiej. W maju 2024 r. wystąpiły na Heidelberger Frühling w Niemczech. W bieżącym roku brały udział w 47. Międzynarodowym Festiwalu Muzyki Karola Szymanowskiego, podczas którego odbyło się prawykonanie Trio smyczkowego Zygmunta Krauze. Tansman Trio to zestawienie trzech różnych osobowości muzycznych połączonych wzajemnym wyczuciem, precyzją i scenicznym zaufaniem. Umożliwia to kreowanie oryginalnych stylistycznie interpretacji na najwyższym poziomie artystycznym, które przyjmowane są entuzjastycznie przez publiczność w Polsce oraz za granicą. Odkrycie nieznannej twórczości Aleksandra Tansmana na trio smyczkowe dało zespołowi impuls do jej aktywnego propagowania oraz przyjęcia kompozytora za muzycznego patrona. W 2024 roku artystki zostały nagrodzone statuetką Muzyczne Orły w kategorii zespół kameralny.

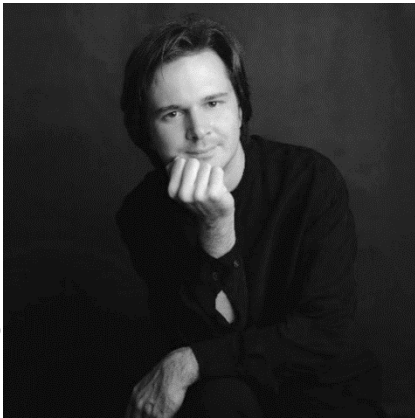
Absolwent Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie w klasie prof. Edwarda Wolanina. Laureat konkursów krajowych i zagranicznych. W 2007 roku zdobył Nagrodę Specjalną na Międzynarodowym Konkursie w Łodzi, a w 2009 został finalistą Międzynarodowego Konkursu w Lugano w Szwajcarii. W 2008 roku otrzymał nominację do Fryderyków. Współtwórca zespołu Chopin Piano Quintet, z którym w 2014 roku został laureatem Międzynarodowego

wego Konkursu Muzyki Kameralnej na Litwie i zdobywcą głównych nagród na Międzynarodowych Konkursach Muzyki Kameralnej w Pianello Val Tidone i Padwie. W 2018 roku zajęł I miejsce na Międzynarodowym Konkursie Kameralnym im. Antona Garcia Abril w Hiszpanii. W 2016 roku otrzymał stypendium Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Młoda Polska”. Jako członek Chopin Piano Quintet brał udział w nagraniu albumu DVD z utworami Roberta Schumanna i Dmitrija Szostakowicza (DUX 2016). Zespół miał okazję promować płytę m.in. podczas koncertów „Środa na Okólniku” w UMFC oraz na festiwalu organizowanym przez Quartetto di Bergamo we Włoszech. W roku 2023 ukazała się kolejna płyta nagrana wspólnie ze Sławomirem Tomasiem, zawierająca miniatury na skrzypce i fortepian. Krzysztof Stanienda występował na wielu ważnych festiwalach takich jak: Muzyczny Festiwal w Łańcucie, Wielkanocny Festiwal Ludwiga van Beethovena w Krakowie, „Wieczory w Arsenale” we Wrocławiu, Ogólnopolski Tydzień Talentów w Kąsnej Dolnej, a także za granicą: w Japonii, Wielkiej Brytanii, Austrii, Holandii, Rosji, Szwajcarii, Szwecji, Hiszpanii i we Włoszech. Koncertuje jako solista i kameralista m.in. z Sinfonią Varsovią, Chopin Academia Orchestra, Orkiestrą Wratlavia, Orkiestrą Spirit of Europe, Śląską Orkiestrą Kameralną, Kwartetem Śląskim, Kwartetem Camerata, a także z wieloma znakomitymi instrumentalistami. Od 2012 roku jest wykładowcą w UMFC w Warszawie. Od 2020 roku jest współtwórcą Międzynarodowych Warsztatów Muzycznych im. Jana Staniendy w Kołobrzegu i Podkowie Leśnej. Od 2008 roku współpracuje jako pianista-korepetytor m.in. przy Europejskich Warsztatach Muzycznych

w Kotobrzegu, Letniej Akademii Muzycznej w Żaganiu, Janowieckich Interpretacjach Muzyki i Międzynarodowym Kursie Skrzypcowym im. Tadeusza Wrońskiego w Puławach.

ANDRZEJ KARAŁÓW

fot. Magdalena Hałas

Kompozytor, pianista, improwizator, pedagog. Doktor sztuk muzycznych. Od 2016 roku wykłada w Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina w Warszawie na Wydziale Kompozycji i Teorii Muzyki (od 2020 na stanowisku adiunkta). Jest absolwentem tej uczelni w klasie kompozycji prof. Stanisława Moryto oraz w klasie fortepianu prof. Bronisławy Kawalli. W sezonie artystycznym 2018/19 został objęty programem mentorskim

LPO Young Composers Programme, w ramach którego prawykonana została jego kompozycja przez London Philharmonic Orchestra pod dyrekcją Sir Jamesa MacMillana w Southbank Centre w Londynie. Jego utwory wykonywane były w kraju i za granicą na koncertach oraz festiwalach w USA, Japonii, Kanadzie, Anglii, Hiszpanii, Niemczech, Meksyku, Bułgarii, Francji, Estonii, Królewcu, w Australii, we Włoszech i na Węgrzech. W 2023 roku był jednym z wykładowców kursu kompozytorskiego podczas Takefu International Music Festival w Japonii. Laureat wielu ogólnopolskich i międzynarodowych konkursów pianistycznych, m.in. w Paryżu, Atenach, Warszawie. Jest również laureatem międzynarodowych i ogólnopolskich konkursów kompozytorskich, m.in.: w Katowicach, Warszawie, Poznaniu, Miskolcu (Węgry). Związki obrazu z dźwiękiem, to, jak na różne sposoby może manifestować się w nich myśl artystyczna, stanowią jedno z jego głównych zainteresowań twórczych. Jego poszukiwania artystyczne znajdują więc też ekspresję w działaniach z zakresu sztuk wizualnych, na przykład fotografii, w których stara się kształcić, rozwijając umiejętności pod okiem profesjonalistów. W swoim dorobku ma 10 albumów monograficznych, kameralnych i improwizowanych. Wśród nich znajdują się między innymi wydawnictwa: *There are some nebulae no eye can dispel* (album monograficzny, Chopin University Press), metaopera *De invitatione mortis* (Chopin University Press) do libretta Macieja Papierskiego, *Life & Beyond* (DUX, duet z Małgorzatą Wasiucioneck-Potera) - wszystkie trzy

nominowane były do fonograficznej nagrody Fryderyk. Ponadto jego utwory i interpretacje wydane zostały na kilkudziesięciu albumach przez wytwórnie takie, jak: Ablaze Records (Australia-USA), DUX, Requiem Records, Chopin University Press czy Kroniki Warszawskiej Jesieni. Współpracował m.in. z London Philharmonic Orchestra, Orkiestrą Filharmonii Narodowej, NOSPR, Orkiestrą Symfoniczną Filharmonii Śląskiej, Sinfonią Varsovią i z takimi dyrygentami jak: Sir James MacMillan, Bassem Akiki, Szymon Bywalec, Michał Klauza, José Maria Florêncio, Ewa Strusińska, Jakub Chrenowicz. Swój warsztat pianistyczny, kompozytorski i improwizatorski kształcił na kursach mistrzowskich między innymi w Oxfordzie, Barcelonie, Montrealu, Walencji, Bergen, Imoli, Lipsku czy Dusznikach-Zdroju pod kierunkiem takich mistrzów jak: Beat Furrer, Joëlle Léandre, Dieter Ammann, Zygmunt Krauze, Stefano Gervasoni, Mikhail Vosskresensky, Boris Petrushansky, Arie Vardi, Gary Graffman. Jest stypendystą Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Stowarzyszenia Pro Polonia (dwukrotnie) oraz macierzystej uczelni. W 2014 roku otrzymał Nagrodę Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, a 2015 roku prestiżowe stypendium „Młoda Polska”.

MATEUSZ STANKIEWICZ

fot. Mateusz Żaboklicki

Akordeonista, kameralista. Wielokrotnie nagradzany i wszechstronny, zdobywał laury na prestiżowych konkursach o zasięgu międzynarodowym i ogólnopolskim m.in. w Klingenthal, Sanoku, Castelfidardo, Popradzie i Wilnie. W roku 2022 otrzymał stypendium Ministra Kultury „Młoda Polska”. Ukończył z wyróżnieniem Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina w klasie prof. dr hab. Klaudiusza Barana i dr hab. Rafała Grząki, a w 2022 roku uzyskał tytuł doktora sztuk muzycznych. Wielokrotnie uczestniczył w mistrzowskich kursach interpretacji, pracując pod kierunkiem takich pedagogów jak: Mie Miki, Geir Draugvoll, Matti Rantanen, Claudio Jacomucci,

Stefan Hussong. Artysta brał udział w wielu festiwalach jako solista i kameralista, m.in. podczas Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Współczesnej

„Warszawska Jesień”, Musica Moderna, Nowe Horyzonty, Strefa Ciszy, Warszawa Singera, Smykofonia, Emanacje, Letnie koncerty na Grochowskiej. Występował w Pałacu Prezydenckim, Studiu Polskiego Radia im. Witolda Lutosławskiego, Zamku Królewskim w Warszawie, Filharmonii Narodowej, Łódzkiej, Bałtyckiej oraz za granicą (Węgry, Litwa, Włochy, Ukraina, Słowacja, Niemcy, Francja). Ważnym elementem jego działalności jest współpraca z polskimi oraz zagranicznymi kompozytorami młodego pokolenia, m.in. Andrzejem Karłowem, Wojciechem Kostrzewą, Marcinem Piotrem Łopackim, Kirsten Milenko, Tylerem Versluisem. Współpraca ta zaowocowała wieloma utworami, które artysta miał okazję prawykonać. Mateusz Stankiewicz jest członkiem duetu Dzięgiel/Stankiewicz, którego główny cel artystyczny polega na propagowaniu nowej muzyki polskiej na akordeon i klarnet. Duet otrzymał stypendium Banku Société Générale na nagranie płyty, na której znalazły się utwory dedykowane zespołowi. Płyta *Andrzej Karłow: De invitatione mortis* (Chopin University Press 2020) z ich udziałem była nominowana do Fryderyka 2021.

Zapraszamy na następujące wydarzenia w UMFC:

PAŹDZIERNIK 2024

28 NASI LAUREACI
Fabrycka | Sagan | Sacharzewska

30 KONCERT SYMFONICZNY
Danowicz | Shemet | Orkiestra symfoniczna UMFC

LISTOPAD 2024

4 W HOŁDZIE WIELKIM KOMPOZYTOROM
MUZYKI ORGANOWEJ

13 KONCERT SYMFONICZNY
Morawska Filharmonia Ołomuniec w Warszawie

15-17 CU CINEMA
Weekend z czeskim kinem

17 KONCERT PATRIOTYCZNY

Szczegółowe informacje o koncertach dostępne w folderze koncertowym oraz na stronie internetowej Uczelni

Bilety na koncerty do uzyskania:

- w księgarni Chopin University Press
(pon. 16:00-20:00, wt. 12:00-16:00, śr. 16:00-20:00, czw. 12:00-16:00, pt. 12:00-16:00),
- w biletomacie w hallu wejściowym UMFC,
- online w serwisie Bilety24.

Dystrybucja z wyprzedzeniem 2 tygodni, bez możliwości rezerwacji.

BIURO KONCERTOWE UMFC

(22) 2789 235, biuro.koncertowe@chopin.edu.pl
facebook.com/UMFChopin

Opracowanie programu: Biuro Koncertowe UMFC